

ЭКАЛАГІЧНАЯ ПРАБЛЕМАТЫКА Ў СУЧАСНАЙ МЕДЫЙНАЙ ПРАСТОРЫ

В. І. Каныута

*Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом “Звязда”»,
вул. Б. Хмяльніцкага, 10А, 220013, г. Мінск, Рэспубліка Беларусь,
veronika_kanyuta@mail.ru*

*Навуковы кіраўнік – Т. У. Падаляк,
доктар філалагічных навук, дацэнт*

Ахова навакольнага асяроддзя і экалагічная бяспека – сярод прыярытэтных кірункаў дзяржаўнай палітыкі Рэспублікі Беларусь. Кардынальныя трансфармацыі ў экалагічнай сферы, у тым ліку аварыя на Чарнобыльскай атамнай электрастанцыі, паўплывалі на фарміраванне школы айчынай экалагічнай журналістыкі. Створаны спецыялізаваныя перыядычныя выданні, тэма прыродакарыстання і экалогіі рэгулярна асвятляецца ў рэспубліканскім і рэгіянальным друку.

Ключавыя словы: журналістыка; сродкі масавай інфармацыі; экалогія; меліярацыя.

ENVIRONMENTAL ISSUES IN THE MODERN MEDIA SPACE

V. I. Kanyuta

*The editorial & publishing institution «Publishing House “Zvyazda”»,
10A, B. Chmialnickaha Str., 220013, Minsk, Republic of Belarus
Corresponding author: V. I. Kanyuta (veronika_kanyuta@mail.ru)*

*Research advisor – T. U. Padalyak,
doctor of Philology, associate professor*

Environmental protection and environmental safety are among the priority areas of state policy of the Republic of Belarus. Cardinal transformations in the environmental sphere, including the accident at the Chernobyl nuclear power plant, influenced the formation of the school of domestic environmental journalism. Specialized periodicals have been created, and the topic

of environmental management and ecology is regularly covered in the republican and regional press.

Key words: journalism; mass media; ecology; land development.

Ключавыя мэты ў галіне аховы навакольнага асяроддзя, асноўныя напрамкі дзейнасці, механізмы іх рэалізацыі і чакаемыя вынікі вызначаны Стратэгіяй у галіне аховы навакольнага асяроддзя Рэспублікі Беларусь на перыяд да 2035 г., якая зацверджана 24 снежня 2021 г. загадам Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя [1]. Згодна з Пастановай Савета Міністраў ад 19 лютага 2021 г. № 99, дзейнічае Дзяржаўная праграма «Ахова навакольнага асяроддзя і ўстойлівае выкарыстанне прыродных рэсурсаў» на 2021–2025 гг. [2]. Пытанні забеспячэння экалагічнай і біялагічнай бяспекі знайшлі адлюстраванне ў праекце абноўленай Канцэпцыі нацыянальнай бяспекі Рэспублікі Беларусь, адобранай Саветам бяспекі 6 сакавіка 2023 г. [3]. Сярод нацыянальных інтарэсаў у экалагічнай сферы – захаванне спрыяльнага навакольнага асяроддзя для жыццядзейнасці насельніцтва; пераадоленне негатыўных наступстваў радыяактыўнага забруджвання тэрыторыі краіны і іншых надзвычайных сітуацый, рэабілітацыя экалагічна парушаных тэрыторый; экалагічна арыентаванае сацыяльна-эканамічнае развіццё дзяржавы; рацыянальнае (устойлівае) выкарыстанне прыродна-рэсурснага патэнцыялу, а таксама захаванне біялагічнай і ландшафтнай разнастайнасці, экалагічнай раўнавагі прыродных сістэм; адаптацыя да змянення клімату.

На пленарным пасяджэнні Сусветнага саміту па барацьбе са змяненнем клімату, якое праходзіла 1 снежня 2023 г. у Дубаі (Аб’яднаныя Арабскія Эміраты), Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка назваў адной з першапрычын змянення клімату ваенныя канфлікты: «Войны з’яўляюцца галоўнай крыніцай бруду на нашым кантыненте. Гэта прага нажывы, якая ператварае прыродныя рэсурсы ў асабісты капітал і абкрадае будучыя пакаленні. Гэта спробы ўстараніць са свайго шляху краіны, якія перашкаджаюць падпарадкаваць увесь свет, і разбурыць, выцягнуўшы з зямлі ўсе сокі» [4]. У адпаведнасці з Парыжскім пагадненнем, Рэспубліка Беларусь у поўнай меры выконвае ўзятыя на сябе абавязацельствы і нават перавыконвае іх. Наша краіна заклікала ўсіх узяць цяжар адказнасці за ўсе стагоддзі бяздумнага стаўлення да прыроды.

Канец XX – пачатак XXI ст. характарызуецца кардынальнымі трансфармацыямі, у тым ліку ў экалагічнай сферы. Самая буйная ў мінулым стагоддзі тэхнагенная катастрофа – аварыя на Чарнобыльскай атамнай электрастанцыі (ЧАЭС) – адбылася 26 красавіка 1986 г. у Кіеўскай вобласці (Украінская ССР), у 16 кіламетрах ад граніцы з Беларуссю. Яе наступствы ў большай ступені закранулі нашу краіну, што паўплывала на фарміраванне школы айчынай экалагічнай журналістыкі. Аб гэтым сведчыць шырокі спектр спецыялізаваных перыядычных выданняў. Па стане на студзень 2024 г., інфармаванне насельніцтва аб пытаннях навакольнага асяроддзя ажыццяўляюць грамадска-палітычны, навукова-папулярны, ілюстраваны экалагічны часопіс «Родная прырода» (выданне Выдавецкага дома «Звязда»), экалагічны дадатак да рэспубліканскай газеты «Звязда» «Карані і кроны», спецыялізаваны геалагічны часопіс «Літасфера» (выдавец – Інстытут геахіміі і геафізікі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі і Беларускае геалагічнае таварыства), навуковы часопіс «Природные ресурсы» (выданне Выдавецкага дома «Беларуская навука»). Акрамя таго, экалагічным праблемам прысвечаны некаторыя вузкаспецыялізаваныя навукова-тэхнічныя і навукова-аналітычныя выданні. Сярод іх – часопіс «Земляробства і ахова раслін», які выпускаецца Рэспубліканскім навуковым даччыным унітарным прадпрыемствам «Інстытут абароны раслін», часопіс Гомельскага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта «Проблемы здоровья и экологии», які спецыялізуецца на пытаннях медыцынскага і біялагічнага профілю. Аналагічныя часопісы на экалагічную тэматыку выдае і шэраг іншых вышэйшых навучальных устаноў краіны: «Журнал Белорусского государственного университета. Экология», «Вестник Брэсцкага ўніверсітэта. Серыя 5. Хімія, біялогія, навукі аб зямлі» і інш. У Нацыянальнай акадэміі навук ствараецца часопіс «Весті НАН Беларусі. Серыя біялагічных навук», у якім сярод іншага даследуецца і экалагічная праблематыка. Асобна сярод экалагічных выданняў вылучаецца пінская газета «Живая вода». На яе старонках расказваецца аб рабоце меліяратыўных і рыбаводчых прадпрыемстваў краіны, спецыялістах, якія ўласным клопатам дбаюць аб урадлівых палетках і высокіх ураджаях, перадавых распрацоўках навукоўцаў, іх укараненні ў вытворчасць. Пытанні аховы навакольнага асяроддзя рэгулярна ўзнікаюцца на старонках грамадска-палітычных выданняў. Прычым публікацыі на экалагічную тэму змяшчаюцца не толькі ў рэспубліканскім друку. Дадзеная праблематыка

хвалюе і чытачоў рэгіянальнай прэсы, дзе матэрыялы экалагічнай скіраванасці падаюцца ў спецыяльных рубрыках.

Бібліяграфічныя спасылкі

1. Стратегия в области охраны окружающей среды Республики Беларусь на период до 2035 года [Электронный ресурс]. URL: <https://minpriroda.gov.by/uploads/files/strategija-okr.okr.sredy-do-2035g.pdf> (дата звароту: 08.12.2023).
2. Охрана окружающей среды и устойчивое использование природных ресурсов. Что включено в госпрограмму до 2025 года? [Электронный ресурс]. URL: <https://pravo.by/novosti/novosti-pravo-by/2021/february/59970/> (дата звароту: 08.12.2023).
3. Постановление Совета безопасности Республики Беларусь о рассмотрении проекта новой Концепции национальной безопасности Республики Беларусь [Электронный ресурс]. URL: <https://pravo.by/document/?guid=371&p0=P223s0001> (дата звароту: 08.12.2023).
4. Удзел у Сусветным саміце па барацьбе са змяненнем клімату [Электронны рэсурс]. URL: <https://president.gov.by/be/events/uchastie-v-vsemirnom-sammi-te-po-borbe-s-izmeneniem-klimata-1701434864> (дата звароту: 08.12.2023).